

— danas ne čuješ drugo, nego: va re-mengo tutto kvanto, saria unika andar in Amerika i sve tako. Nas svit pribiši pre sveake mibosti. Uzeli su mu svakiće njegove pravice i zabranili, nas mili jezik.

: Ma ja sam čuju po cijelo Pujsićini, a i samon gradu, najveći govoriti po našu. Finta jedan dan sam čuju tamo na Kašteljelu, kako lipo kantaju onu našu staru: „Oja nina nena, rožice rumena...“ Iz tega se vidi, da se tamo naš svit jako dobro drži.

ur.: Ne boj se, ne. Dok je nas Istrijanci neće propasti ni naš jezik ni naše bu-garenske, magari ako nas budu još tučili i napajali z deričinovim uljenim kako dobro drži.

Neka tuči, neka nas pribiši,

Mi smo naši na našem ognjuštu;

Magar gladni, brez košutje biti,

Svoje milko ne čemo zatajiti!

Fr.: Tako je!

Jur.: I biti će, magari ako će se ki na glavu nasaditi.

IZ SOVINJAKA.

Naš stari Sovinjak, u kojem su jednou u ono stara doba, kad je bilo u njem samo par kuća, dove prebivali, nije danas već onakovo kakav je bio lani i preklan. Doduša nisu ni onakovi kakoviti su bili otrog 50—60 godina, kada su svi govorili slavenski osim dviju obitelji. Danas u njemu Siročići, Flegi i druge — naše obitelji skoro sve u kući govoru jedna u im majka — italijanski.

To je prva najveća, a ujedno i najstamatoljnija promena našeg Sovinjaka.

Ali nijihova, dakle naša slavenska krv ne da mira, te su oni kako malo ili ništa koristili italijansku. Koristili su oni u koliko su bili ili plaćeni, ili zavedeni, ili slabo poučeni. Ali najveće je krivo, da su zatajili svoju slavensku krv i jezik ona njihova oholost — bili i postati gospoda. I postali su uistinu gospodovi; svaki dan manje u kući vani; manje imade zemlje svoje i goveda; svaki dan manje rade, a više troše na „gospodski“ život i odjevanje; pak tim putem došao je Sovinjak, danas, tako rekuć, na prosački štap.

Mnogo su se nadali od fašizma, a kad im nije pomogao, osim pošturu Tamburinu, sada su okreću na drugi bok kao i bolesnicu na posjeti. Sad su i oni uvidili, da vrijedi i vrijediti da konca svijeta oca: budi pošten, — poštući i ne izdaj oca na misku; i a ona: ki dela, ima, a ki ne dela nima nič. Za naše Sovinjane vrijedi još i ona: Ne očekuj pe-tence iz tude ruke!

Mjesto da se je Sovinjak zadnjih godina podignuo, on je strašno nazadovao. Volu tu već ne vidiš. Krave čes nabrojiti na prste jedne ruke. Duga im i dug raste. Općina Buzet ne mari za Sovinjak, pa i ako bi htio što koristili naš opć. zastupnik g. Širočić Sovinjaku, ne može, jer su mu na siednicama protivni i isti njegov prijatelji iz Buzeta. On i mi svi unutri i izvan sovinjskih zidina, stitimo Buzetu i njegove „politike“, koja baca sve sehekje i neseljake, na cestu, a kuće naše na bubanj, te tjeru lude u Ameriku. Mi smo svršali, suhi kao i bakalar.

Jos nešto: «Un piccolo incidente di nessuna importanza», a mi čemo reći, da ipak nešto znaci i jedan malo dogodaj, koji se zbio neke nedelje u Sovinjaku. Pošlo naime pet, test fašisti u odori, puškama i revolverima iz Livada. U koju svrhu — ne znamo. Opaze u gostoni, da jedan još i sada nosi crnu košulju proti naredbi Mussolinija, primjetiš se u mjesto tražeći nekoje. Pošlo bilo da mu razbiju zubove, da bi pojede crnu košulju. «Crnokosulja se na ovu opazku uvršiće. A kad fašisti odipoše, stade se pučati ispod kaštela. Na kaštel u to skupi se nekoliko Sovinjaca, te stade se na njima vikati koješta, dapate i živio. Na ovu dimostračiju povratiti se u mjesto tražeći nekoje. Pošlo bila noć namlatiš i izraniti konkadem nekog Bartolića, komu prelomiti jedno rebro.

Piccoleze! — ali ipak njemu je sad teško bez jednog rebra i kraci jedne noge. Nekoji vele, da su došli oružnici iz Buzeta izviditi incident, malu zgodiću. Sovinjani su pismeno pozvali junake onoga dana da opet dođu u Sovinjak.

nekoljuk slobodu gibanja, da može ruciće pro-zračiti, a nemoxite da ga previse povijate i povozete. Ne znam, cemu bi to moglo biti dobro, da se jednom dijetetu ruciće i nežice onako nemilosrdno stisnu povojjem, da se upravo ne može ni maknuti. To ne može biti dobro, kao što ne valja ni to, da se pod dijete meće ono voštano plavno ili guma, jer se od toga dijete znoji, pa će dobiti priste po tijelu. Osobito vas opominjem, da cuvate malu djecu od muha, komaraca i drugih kukaca. Zato je dobro, da malu djecu pokrivate — osobito za ljetne žegе — finim repcima, maramama, kroz koje ne mogu kukci doći do dijeteta, tako tako, da se nad zipku ili krevetac metnu jedan ili dva drenva obruča, a preko njih rubaći ili marama.

Ako majka oboli, onda treba pitati liječnika, da li će smjeti dalje dojiti. Majka, koja dulje vremena kašja ili koja se već hrvata sufica, ne smije nipošto da dojí druge, jer će dijete zacijelo od nje oboliti i ona sve više time slabiti. Stoviš takvoj se matici mora dijete oduzeti te ga od nje ukloniti, da se dade kojoj drugoj pamet-

IZ BERSECA.

Kako je poznato, dne 16. bila je ustrojen naši župnički vlc, g. Gabrijel. Njegovo imenovanje nije nas ni najmanje obradovalo. Razlog je da danas Novi župnik nije više naše gore list. On se je posevno preinacio. Dok su došla blizu Kolubone, susretutu je fašisti i zaustave. — Gdje je Žadnik? — upitaše je. Djevojčica, preplažena udari u plač, veleći: — Nekamo je pobegao, jer se boja, da ćeće ga nabiti. Nato su fašisti ubavili djevojčicu za ruke i stali je nemilosrdno tuci. Nakon viševremena tučnjave bila je puštena kući.

Danas se djevojčica nalazi u krevetu, a je Žadnik navodno u zatvoru. Misli se, da je Žadnik sam prijavio sudbenim vlastima u Kopru, samo da izbjegne fašističkom zulmu.

U cijelom je selu zavladao veliki strah.

Politički pregled

Kako se razvija politički položaj u Italiji?

Italijanski je Parlament sa većinom glasova odobrio novi nacrt izbornog zakona. Sva Italijanska štampa svestrano komentira ispad glasanja u Parlamentu. Fašistička štampa slavi pobedu, dok opoziciona ističe, kako je fašizam ovim glasovanjem ostao konačno izoliran. „Corriere della Sera“ piše, da parlamentarna situacija nije ovim glasovanjem brojčano izmjenjena i da su opreke, koje postoje između fašizma i opozicionog bloka, koji stoji u apstinctiji — postale mnogo jače. Između ovih dviju grupa, koje se bave na nožu, postaju su se tri bivači ministra predsjednika: Salandra, Giolitti i Orlando, koji su poduprili od strane predstavnika ratnih boraca. Borba je ove trojice tek u začetku, pa se ne mogu predvidjati njeni rezultati. Međutim već se sada može sa sigurnošću ustvrditi, da će borba, koja se vodi protiv fašizma biti za-vrsena tako, da će doći do pobjede liberalizma i da će konačno bez većih trizava biti uspostavljen — kako je Salandri rekao — i socijalni poredek u zemlji.

Medutim Mussolini je još uvijek optimista. Ovih dana imao je pogovor sa posebnim izvještjeljem engleskog lista „Daily Expressa“, kojemu je izjavio slijedeće: „Unutarne prijlike u Italiji — rekao je Mussolini — diju podnijeto teške. Nema razloga za nikakav alarm, jer je današnji režim čvrst. Fašizam se sve više proširuje. U Italiji ne dolazi do učiljnih borba, nemira ili do bilo kakvih revolucionarnih akcija. Prilike su danas Italiji normalizirane jednako kao i u ostaloj Europi, pa i u Engleskoj. Doduse dolazi do sporova između pojedinih političkih grupa, ali to nije nikakav revolucionarni pokret, nego samo znak zdravog nacionalnog života. Neki naši najbliži pisci i umjetnici pristali su uz fašizam, a ima ih opet koji su mu protivni. Ali mogu vas uveriti da se fašizam sve više kri i hrvati sva dublji korišten. U Parlamentu je čvrst, a tako isto ako zavirite u škole, kazališta, klubove umjetnika i u sve slojeve građanstva, učite da je fašizam vrlo jek.“

Na pitanje novinara u kakovim se razmještavaju borbi između fašizma i opozicione-

grupe, Mussolini je odgovorio:

„Posljednja koncesija, koja je učinjena opo-

ziciji, jest novi izborni zakon. Medutim ovaj se izborni zakon nije dopao opoziciji, koja prema tome ne želi da se zemlja vrati u nor-

malne prilike. Ja sam učinio sve što je bilo u mojim snazi, da zemlju potpuno normaliziram. Medutim opozicija to neće. One fašizmu stavljaju zaprke u namjeri da prouzroči kaos. Našemu radu oko pacifikacije Italije opozicija suprotstavlja nekakova moralna pitanja. Mogu kažem, da tu u tom pogledu ja rađam u skladu s izjavama, koje sam dao 3. januara. Ja sam izjavio, da primam dobroću rukavica i uzmam na sebe punu odgovornost za sve ono, što bi moglo da se dogodi. Politika je zapravo rat. Oni koji gube inicijativu uvijek time koriste svojim protivnicima.“

Mussolini je zatim izjavio kako je uveo novi

majoritarni sistem kod izbora, koji je u glavnom jednak onome koji je na snazi u Engleskoj. Pri tom su ga vodile simpatije prema Engleskoj, čijem se državnom uređenju naročito divi. Kad ga je na kraju engleski novinar upitao, kako Mussolini sebe zamislio razvoj političke situacije u slučaju ako mu demokracija uskršta svaku potporu, Mussolini je doslovce odgovorio: „Rimski je republika imala 72 diktatora. Ako je parlamentarni sistem u jednoj državi u opadanju egzekutivne vlasti treba da se sama od sebe afirmira. Najbolji primjer za to je u Americi u Sjevernoameričkim siedmjenim državama, gdje se egzekutivna vlast potpuno izvukla ispod kontrole legislative vlasti.“

Mussolini je na kraju izjavio da će se izbori u Italiji provesti odmah po završetku Mattolejnovog procesa, ali datum izbora ne može

biti tačno da precizira.

Uspjeh savezničke konferencije u Parizu.

Proslog tjedna završena je u Parizu konfe-

rencija savezničkih ministara financa o po-

dijeli dosadašnjih reparacijskih prihoda. Spp-

razum je postignut u ovim tokcima: troškov

za uzdržavanje komisija, koje provode Daw-

esko plančanje. U tome nije bilo poteskoča.

Druga točka bila je pitanje naknadne troškova — okupacije, da se to riješi na

čelokupnog prihoda okupacije, a ne od fran-

česke krvote. Ipak će se od toga odbiti obični

troškovi, koji bi francuske čete stajali, da su

ostale u garnizoni u domovini. Zatim je ure-

djeno pitanje američkih udjela u njemačkim

anuitetima, tako da će Sjedinjene Države od

1925. primati godišnju ratu od 55 mil-

ziala, čime predu prestaje važiti ta-

kojni sporazum Wadsworth od 1923. prema

kom je Amerika još od 1923. imala dobijati

od 87 milijuna. Tako je američka krvota,

neznačitim snaženjem ostalih krvota, određena

na 2 i četvrt posta. Nadalje je belgijska krvota,

koja do izmjeni belgijskog prioriteta, 1926.

iznosi 8 posta za daljnje godine fiksirana

na 2 i pol posta, a slobodnih 3 i pol posta, bit

ce podjeljenih među Francusku i Ameriku. Ko-

nacno je određeno, da države, koje su od-

više dobiti na račun reparacija (Italija i Jugos-

lavija), od septembra 1926. dobiti za 10%

manje, a ovo će ići u korist onih država, koje

su dobile premašno. Sporazum rješavati će ar-

biter imenovan po reparacionoj komisiji ili

stalno medjunarodno sudište.

4 i pol posta, a slobodnih 3 i pol posta, bit će podjeljenih među Francusku i Ameriku. Ko-nacno je određeno, da države, koje su od- više dobiti na račun reparacija (Italija i Jugoslavija), od septembra 1926. dobiti za 10% manje, a ovo će ići u korist onih država, koje su dobile premašno. Sporazum rješavati će ar-biter imenovan po reparacionoj komisiji ili stalno medjunarodno sudište.

Sporazum potpisale su sve države, a dvije, Italija i Rumunjska u ogradi. Rumunjska je nezadovoljna svojom krovom, koja da je pre-misla, a rumunski incident je nastao zato, što je izvezla strančaka izrazio zahtjev, što Rumunjska ne će da potpiše umbruski sporazum o podjeli tereta dvije monarhije. Italijanska delegacija izjavila je, da je dala samo načelnu izjavu.

Kako se razvija političke prilike u Rusiji?

U posljednje vrijeme dižu se u sovjetskoj Rusiji svi češće tužbe na otpor ruskih seljaka protiv bojarskevima i sovjetskog sistema. Već od septembra mjeseca može se sve češće slučavati da seljaci ubijaju sovjetske činovnike i predstavnike. Predkratko vrijeme ubili su predsjednike So-vjet-a u Temsi, Nižnjem Novgorodu, Horjelu u Smolensku. U evropskoj Rusiji, u Ukrainskoj i Sibiriji čopaju se svuda jednake pojave. Nezadovoljstvo seljaka širi se na sve strane. Na predlog Kalinina središnje izvršne odbore Saveza Sovjetskih Ruskih Republika rješio je da se sastavi posebna komisija, koja će u radu za- usvrtjevati sovjetskog sistema biti jedan od glavnih zadataka način način kako bi se seljaci bez obzira na stranke približili sovjetskom sistemu. U komisiji su među ostalima: Zinovijev, Kalinin, Nedavno je na kongresu komunističkih žena u Moskvi Zinoviye osbito, naglašio važnost seljaka. — Bandit Bairam Zar, zapovednik arnautske kacike u Albaniji i pristupač pobjedog predsjednika vlade Fan noli-a, potučen od Ahmeda bey Zogu, probijegao je na jugoslovenski teritorij te bio uhapšen.

U Oderzu u Haliči je neka žena rodila trojčice: Dva je već puta dala na svijet bližnjeg. Prijje čest se je godina udala, a ima već devetero djece.

U Baltimoru u Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike je neki ludjak, John Brady, koji ima previšu novac, podigao spomenik — Adamu. Prvi spomenik te vrstle.

— Parobrod «Angkor» ukohio se je mje-sec oktobra prošle godine blizu Kolomboma s ogromnim kitom. Parobrod je izgubio tri kralja na desnom vrliku i morao je u dok.

— U Sibiriji na obala rijeke Aldane ot-krivena su bogata nalazista zlata, koja se šire po površini od preko 500 četvrtinskih kilometara. Zlatni pjesak leži samo 2 metra ispod zemlje. Cini se vijet za to doznao, stao je sa svih strana da se onamo doseljuje.

— U Lillu u Francuskoj slavila je ovih dana neka gospodica Derimod svoju slogodisnjicu. 86. godina već služi u jednoj radionici. Ne znamo, kojoj da se više divimo, njoj ili njezinoj garderobi.

— Sovjetska je vlada u Rusiji uvela novi monopol: samo država ima pravo da peče račun. Seljaci je za to zabranjeno.

— Sa 73 proti 52 glasa je bavarski parla-ment odobrio konzordat sa Vatikanom i sa nekoj protestantskom crkvama.

— U Tokiju, u glavnom gradu Japana, je požar potpuno uništilo bolniču Siti Luz. Samo 300 bolesnika je bilo spasano, drugi su poginuli u plamenima.

— Neka je daktilografkinja, koja je bila za-ručena sa nekim ekonomom u okolini Londona, prije malo vremena nestala. Sad su je našli u vrlo njezinog zaručnika, pokopanu u zemlji. Njezino je truplo raskomadano na tri dijela. Zaručnik njezin sjeti u zatvoru.

— U Berlinu se je neki radnik posudio sa ženom i punicom svojom. U svojem gojevu bacio je i ženu i punicu kroz prozor na cestu. Nesreća je hijela da se je baš i njegova malo dijete držalo mješine suknje, pa je i ono izlelo iz prozora. Radnik je na to počinio samo-ubijstvo.

— U Beču je neki 82-godišnji starac optu-žio svoju 32-godišnju ženu, da ga je htjela po-treći put već otrovali. Na raspravi, pred su-dom tumaćila je mlada žena da mu je dala same nekakve pilule da bi ga ojačala, pošto je bio preslab i obnemogao. Sud ju je na to ri-ješio.

— Sa svih strana se javlja, da je vrijeme dosada izvanredno suho, nišdje ni snijega ni kiša. Bit će slaba godina.

Gđica M. Mlaković, pisar kod trogovačkog suda u Beogradu, polazivši sve sudsko-advokatske ispite, postavljajući je privostenom sudu u Beogradu kako sekretar. Ona je prvi ženski sekretar suda.

— U Missouri u nekom selu našlo se je truplo jedne ženske, koja je bila pokopana, pre 25 godina, savsim oštećena, talo-je, a pet jekli mjezala, da ga ojačila, pošto je bio preslab i obnemogao. Sud ju je na to ri-ješio.

— U Missouri u nekom selu našlo se je truplo jedne ženske, koja je bila pokopana, pre 25 godina, savsim oštećena, talo-je, a pet jekli mjezala, da ga ojačila, pošto je bio preslab i obnemogao. Sud ju je na to ri-ješio.

— U Missouri u nekom selu našlo se je truplo jedne ženske, koja je bila pokopana, pre 25 godina, savsim oštećena, talo-je, a pet jekli mjezala, da ga ojačila, pošto je bio preslab i obnemogao. Sud ju je na to ri-ješio.

